

فراگستر

اتوماسیون کسب و کار

تفاوت نرم افزار BPMS و سیستم
گردش کار چیست؟

زمان تقریبی مطالعه: ۶ دقیقه

برای بسیاری از کاربران، مفاهیم سیستم‌های مدیریت فرآیند و سیستم‌های مدیریت گردش کار بسیار شبیه به یکدیگر بوده و باعث سردرگمی آنها می‌شود. اما آیا این ۲ نوع سیستم واقعاً با هم تفاوت دارند؟ در این مقاله به این پرسش پاسخ می‌دهیم.

تفاوت نرم افزار BPMS با سیستم گردش کار چیست؟

Workflow VS Process

۱- تفاوت میان گردش کار و فرآیند چیست؟

پیش از اینکه به تفاوت سیستم‌های مدیریت فرآیندهای کسب و کار یا BPMS و سیستم‌های مدیریت گردش کار بپردازیم، ابتدا باید تفاوت میان گردش کار و فرآیند را بدانیم. اجماع عمومی در پاسخ به سوال گردش کار چیست این است که گردش کار را می‌توان مجموعه‌ای از اقداماتی دانست که به یک خروجی مشخص می‌رسد و به دنبال اهدافی با مقیاس کوچک است. این در حالی است که فرآیندها با انجام اقدامات، وظایف و رویه‌ها به دنبال نتایج جامع‌تری هستند.

نمونه یک گردش کار را می‌توان گردش کار تحویل کالا مثال زد. اما یک فرآیند می‌تواند مشتمل بر چندین فرآیند یا گردش کار باشد که برای یک هدف بزرگتر با هم ترکیب می‌شوند مثل فرآیند فروش. به علاوه یک فرآیند جهت اجرای مناسب، به یک گردش

کار مؤثر و به هم پیوسته نیازمندند ولی بر عکس آن صحیح نیست. با این حال، این مفاهیم بسیار به هم نزدیک هستند و بعضاً به جای هم استفاده می‌شوند.

سایر تمایزهای میان گردش کار و فرآیند که رابطه آنها را شفاف‌تر می‌کند، عبارتند از:

- در حالی که امکان برنامه‌ریزی یک فرآیند نیز وجود دارد، اما گردش کارها عموماً به طور طبیعی در سازمان جریان دارند. در مقابل، گردش کارها دارای جزئیات بیشتری بوده و معمولاً، قابل برنامه‌ریزی و تجزیه و تحلیل نمی‌باشند.
- یک فرآیند می‌تواند به تیم‌های جهت همکاری با یکدیگر، برای دستیابی به اهداف سازمان یاری کند. اما گردش کار ابزاری جهت انجام مناسب وظایف توسط هر تیم به شمار می‌رود.
- یک فرآیند می‌تواند بدون استفاده از گردش کار تعریف شود، اما یک گردش کار همواره بخشی از یک فرآیند بزرگ‌تر محسوب خواهد شد.
- گردش کار فقط توالی کارها را توصیف می‌کند. فرآیند اصطلاح گسترده‌تری است که شامل داده‌ها، فرم‌ها، گزارش‌ها و اعلان‌های لازم برای دریافت یک آیتم از ابتدا تا انتها در یک محیط ساختاریافته می‌شود.

۲- مدیریت فرآیند کسب و کار (BPM) و مدیریت گردش کار (Workflow Management) چه تفاوتی دارند؟

عبارت BPM مخفف مدیریت فرآیندهای کسب و کار است، اما Workflow Management یک کلمه ساده است که به مدیریت جریان و انتقال کار از فردی به فرد دیگر یا از یک مرحله به مرحله دیگر اشاره دارد. اصلی‌ترین تفاوت‌های این ۲ سیستم عبارتند از:

- مدیریت گردش کار مربوط به یک کار با فرآیند واحد است، در حالی که BPM بر کل فرآیند کسب و کار متمرکز است
- برخلاف گردش کار، BPM به تولید گزارشات و ارائه تجزیه و تحلیل نیز می‌پردازد و صرفاً بر اتمام یک کار تمرکز نمی‌کند
- مدیریت گردش کار زیرمجموعه مدیریت فرآیندهای کسب و کار محسوب می‌شود

مدیریت گردش کار عبارت است از متصل کردن همه وظایف با هم، به طوری که بتوانند به طور هماهنگ در جهت یک هدف واحد کار کنند و به نتایج قطعی دست یابند. به این ترتیب گردش کار باعث از بین بردن شکاف ارتباطی، بهبود کارایی، پیشگیری از ناسازگاری و افزایش کیفیت کار کمک می‌کند.

در مقابل، مدیریت فرآیند کسب‌وکار می‌تواند شامل گردش‌های کاری متعدد باشد و در جهت بهبود کلیت کسب‌وکار مورد استفاده قرار می‌گیرد. جدای از گردش کار، BPM همچنین از عوامل دیگری مانند نیروی انسانی، بودجه، ابزارهای مختلف اتوماسیون و تجزیه و تحلیل برای درک بهتر فرآیند استفاده می‌کند. به عنوان مثال، اگر مراحل فرود یک هواپیما را یک گردش کار بدانیم، BPM مدیریت تمامی عملیات‌های یک فرودگاه خواهد بود.

۳- تفاوت سیستم‌های گردش کار با نرم افزارهای BPMS کدام است؟

همانطور که پیش‌تر گفتیم، گردش کار فقط توالی کارها را توصیف می‌کند. اما فرآیند اصطلاح گسترده‌تری است که شامل داده‌ها، فرم‌ها، گزارش‌ها و اعلان‌های مختلف می‌شود. درک همین تفاوت برای فهمیدن اینکه چرا BPMS با سیستم‌های گردش کار فرق دارد کافیست.

یک سیستم مدیریت گردش کار یا Workflow Management System ابزاری است که به شما امکان می‌دهد، مجموعه‌ای از کارهای متوالی را، معمولاً به شکل نموداری از جریان کار، تنظیم و بر آنها نظارت کنید. به عبارتی در حالی که BPMS بر بهینه‌سازی کل مجموعه فرآیندهای سازمان و همچنین فرآیندهای فردی تمرکز دارد، سیستم مدیریت گردش کار تنها بر روی مراحل و وظایف کاملاً تعریف‌شده‌ای که تعاملات بین افراد و سیستم‌های نرم‌افزاری را هماهنگ می‌کند، متمرکز است. از این منظر سیستم مدیریت گردش کار در واقع یکی از عناصر سیستم‌های اتوماسیون اداری و مدیریت کسب و کار BPMS محسوب می‌شود. همچنین، می‌توان گفت که سیستم‌های BPMS بسیار پیچیده‌تر از سیستم‌های مدیریت گردش کار هستند و باعث یکپارچگی بیشتر سازمان می‌شوند.

در ادامه به برخی دیگر از تفاوت‌های اصلی یک سیستم مدیریت فرایندهای کسب و کار (BPMS) با یک سیستم گردش کار یا Workflow Management Systems اشاره می‌کنیم:

- برخلاف BPMS، روش اجرای سیستم‌های گردش کار با استفاده از موتور گردش کار جاسازی شده در سیستم‌های اتوماسیون اداری است.
- برخلاف BPMS، قابلیت ارائه سیستم گردش کار در قالب یک بسته نرم‌افزاری جداگانه وجود ندارد.
- برخلاف BPMS، همراه سیستم گردش کار، سیستم‌های فرم‌ساز و گزارش‌ساز هم باید تهیه شود. چرا که سیستم گردش کار به تنهایی دارای محیط فرم‌ساز و گزارش‌ساز نیست.
- برخلاف BPMS، سیستم‌های گردش کار تنها قواعد کاری ساده را پوشش می‌دهد و توانایی آنها برای یکپارچه‌سازی محدود است.
- برخلاف BPMS، سیستم‌های گردش کار تنها یک نوع ابزار مسیریابی است که تمرکز آن بر جنبه‌های عملیاتی و ترتیب (توالی) آنهاست.
- برخلاف BPMS، تمرکز سیستم‌های گردش کار تنها روی فرآیندهای کاری است نه محتوای فعالیت‌ها و وظایف. یعنی صرفاً انتقال داده‌ها طبق روال‌ها و قواعد از پیش تعیین شده، بدون انجام هیچ‌گونه تجزیه و تحلیلی روی داده‌ها انجام می‌شود. به عبارتی می‌توان گفت موتور گردش کار نقش یک پستچی را دارد که فقط وظیفه آن جابجایی پاکت نامه است بدون اینکه از محتوای درون آن هیچ‌گونه اطلاعی داشته باشد و بتواند تجزیه و تحلیلی روی محتوای داده‌ها انجام دهد.
- برخلاف BPMS، در سیستم‌های گردش کار، امکان برقراری ارتباط با پایگاه‌های داده سیستم‌های دیگر به راحتی و سادگی امکان‌پذیر نیست.
- برخلاف BPMS، محیط طراحی فرآیند و فرم‌ها، در سیستم‌های گردش کار دارای استاندارد جهانی نیست و برای این کار حتماً باید از متخصصین برنامه‌نویسی استفاده کرد. استفاده از کدنویسی‌های طاقت فرسا و زمان‌بر، باعث عدم کاربرپسندی محیط طراحی فرآیند نیز می‌شود.

- برخلاف BPMS، در سیستم‌های گردش کار، امکان اعمال تغییرات و بهبود فرآیندها پس از اجرای آنها (Versioning) به راحتی امکان‌پذیر نیست.
- برخلاف BPMS، در سیستم‌های گردش کار، امکانات کنترلی و مدیریتی برای مدلسازی و طراحی فرآیند و جهت اخذ گزارشات در حد کم و محدود است.
- برخلاف BPMS، در سیستم‌های گردش کار، توانایی‌های محدودی برای پایش اطلاعات وجود دارد.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS نگاه کاملاً فرآیندی به فعالیت‌های سازمان وجود دارد و قابلیت پوشش انواع قواعد کاری در ابعاد مختلف را دارد.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS قابلیت اتصال سریع و آسان به پایگاه داده سایر سیستم‌های سازمان و ایجاد یکپارچگی در سازمان وجود دارد.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS از نسخ متعدد یک فرآیند (Versioning) پشتیبانی می‌شود.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS نیازی به متخصص برنامه‌نویسی برای ساخت و پیاده‌سازی فرآیندها نیست.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS امکان شبیه‌سازی فرآیندها وجود دارد.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS قابلیت انعطاف‌پذیری بالا در تغییر فرآیند و بهبود آن وجود دارد.
- برخلاف سیستم‌های گردش کار، در BPMS نیازی به تخصص پیچیده جهت ساخت فرآیند و کار با سیستم وجود ندارد.

۴- کلام آخر

متأسفانه BPMS و سیستم مدیریت گردش کار اغلب با هم اشتباه گرفته می‌شوند، زیرا اکثر نرم‌افزارهای مدیریت فرآیند از هر ۲ عبارت برای معرفی خود استفاده می‌کنند تا از نادیده گرفته شدن خود توسط مشتریان که از عبارت دیگری برای اتوماسیون فرآیندها استفاده می‌کنند، جلوگیری کنند. اما BPMS یک سیستم بزرگ‌تر است که

چندین گردش کار، فرآیند و ابزارهای اتوماسیون را برای بهینه‌سازی فرآیندها با یکدیگر ترکیب می‌کند.

فراگستر

اتوماسیون کسب و کار

@faragostarco

faragostar

www.faragostar.net